

U Z N E S E N I E

Najvyšší súd Slovenskej republiky, v právnej veci žalobcu: **R., a. s.**, K., zastúpeného JUDr. D. A., nar. X., bytom T., P. X., proti žalovanému v 2/ rade: **M., a. s.**, P., zastúpeného JUDr. P. S., advokátom so sídlom v B., M. , **o určenie, že záložné právo na nehnuteľnosti nevzniklo**, o dovolaní Generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti rozsudku Okresného súdu Levice z 5. októbra 2006 č. k. 16Cb 133/2002-402 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 16. decembra 2009 č. k. 15Cob 211/2009-662, takto

r o z h o d o l:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Okresného súdu Levice z 5. októbra 2006 č. k. 16Cb 133/2002-402 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 16. decembra 2009 č. k. 15Cob 211/2009-662 vo výroku o trovách konania **z r u š u j e** a vec **v r a c i a** súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e:

Okresný súd Levice rozsudkom z 5. októbra 2006 č. k. 16Cb 133/2002-402 zamietol návrh žalobcu o určenie, že záložné právo na nehnuteľnosti nevzniklo. Zároveň súd žalobcu zaviazal nahradiť trovy konania odporcovi vo výške 175 334,40 Sk na účet právneho zástupcu žalovaného do troch dní odo dňa právoplatnosti rozhodnutia.

V odôvodnení rozhodnutia týkajúceho sa trov konania poukázal na to, že keď návrh v celom rozsahu zamietol, mal žalovaný vo veci plný úspech a preto má proti žalobcovi právo na náhradu trov, ktoré zodpovedajú trovám právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb a to za 1 úkon právnej služby vo výške 36015 Sk, vyčíslenej podľa § 13 ods. 1,7 cit. Vyhlášky z hodnoty záložného práva vo výške 11 682 885 Sk, za prevzatie a prípravu zastúpenia vrátane prvej porady s klientom zo dňa 10. marca 2004 + a x 136 Sk režijný paušál podľa § 19 ods. 3 cit. Vyhlášky a podľa vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách

advokátov za poskytovanie právnych služieb a to za 3 úkony právnej služby po 36 050 Sk, vyčíslenej podľa § 10 ods. 1, 2 cit. Vyhlášky a z hodnoty záložného práva vo výške 11 682 885 Sk, za účasť na pojednaniach dňa 27. marca 2006, 26. februára 2006 a 2. októbra 2006, t. j. 108 150 Sk + 3x 164 Sk, režijný paušál podľa § 16 ods. 3 cit. Vyhlášky. Nakoľko je právny zástupca žalovaného v 2. rade počnúc 1. mája 2004 platiteľom DPH, súd v rámci trov právneho zastúpenia priznal odporcovi aj 19 % DPH vo výške 20 548,50 Sk podľa § 18 ods. 3 cit. vyhlášky. Okrem uvedených náhrad priznal súd žalovanému podľa § 15 písm. a) cit. vyhlášky aj náhradu hotových výdavkov za cestovné osobným motorovým vozidlom na pojednanie 27. marca 2006 z Bratislavy do Levíc a späť o výške 789,90 Sk, na pojednanie 26. júna 2006 z Bratislavy do Levíc a späť a vo výške 2 388,70 Sk a na pojednanie 2. októbra 2006 z Bratislavy do Levíc a späť vo výške 2355,30 Sk, ako ja náhradu za stratu času podľa 15 písm. b) cit. vyhlášky vo výške 4 459 Sk.

Proti tomuto rozsudku podal odvolanie žalovaný.

Krajský súd v Nitre rozsudok Okresného súdu Levice z 5. októbra 2006 č. k. 16Cb 133/2002-402 potvrdil. Zároveň žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovanému na účet jeho právneho zástupcu náhradu trov konania v sume 4 289,73 eur do 3 dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení rozhodnutia týkajúceho sa trov konania uviedol, že o náhrade trov odvolacieho konania rozhodol podľa ustanovenia § 224 ods. 1 O. s. p. s použitím ustanovenia § 142 ods. 1 a 151 ods. 1 O. s. p.

Generálny prokurátor Slovenskej republiky podal proti rozsudkom na základe podnetu žalobcu mimoriadne dovolanie podľa § 243e ods. 1 a § 243f ods. 1 písm. c/ O. s. p. a navrhol napadnuté rozsudky zrušiť, a vec vrátiť Okresnému súdu Levice na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p.).

Z odôvodnenia dovolania vyplýva, že žalobca podal podnet GP SR na preskúmanie zákonnosti postupu a rozhodnutia súdov. Napádanými rozsudkami bol podľa názoru dovolateľa porušený zákon, nakoľko súd vec nesprávne právne posúdil.

Poukázal na znenie § 1, § 2, § 3 O.s.p.

Ďalej poukázal na znenie § 28 ods. 1 a 2 zákona č. 273/1994 o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne

a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní zriaďuje sa Všeobecná zdravotná poisťovňa (ďalej len "všeobecná poisťovňa") ako verejnoprávna inštitúcia na vykonávanie zdravotného poistenia. Všeobecná poisťovňa je právnická osoba.

Podľa § 10 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení do 31. decembra 2008, (ďalej len „vyhláška“), ak nie je ustanovené inak, základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby z tarifnej hodnoty je

do 165,97 eura	16,60	eur,
nad 165,97 eura do 663,88 eura	16,60	eur
	+ 1,66	eur
za každých aj začatých	33,19	eur
prevyšujúcich sumu	165,97	eur,
nad 663,88 eura do 6 638,78 eura	41,49	eur
	+ 9,96	eur
za každých aj začatých	331,94	eur
prevyšujúcich sumu	663,88	eur,
nad 6 638,78 eura do 33 193,92 eura	220,74	eur
	+ 16,60	eur
za každých aj začatých	1 659,70	eur
prevyšujúcich sumu	6 638,78	eur,
nad 33 193,92 eura	486,29	eur
	+ 6,64	eur
za každých aj začatých	3 319,39	eur
prevyšujúcich sumu	33 193,92	eur.

Podľa § 10 ods. 2 vyhlášky, Ak nie je ustanovené inak, považuje sa za tarifnú hodnotu výška peňažného plnenia alebo cena veci alebo práva, ktorých sa právna služba týka, určená pri začatí poskytovania právnej služby; za cenu práva sa považuje aj hodnota pohľadávky a hodnota záväzku.

Podľa § 11 ods. 1. Vyhlášky základná sadzba tarifnej odmeny za jeden úkon právnej služby je jedna trinástina výpočtového základu, ak nie je možné vyjadriť hodnotu veci alebo

práva v peniazoch, alebo ju možno zistiť len s nepomernými ťažkosťami.

Podľa § 20 Vyhlášky za úkony právnych služieb vykonané pred dňom nadobudnutia účinnosti tejto vyhlášky patrí advokátovi odmena podľa doterajších predpisov.

Citovanými právnymi predpismi sa konajúce súdy dôsledne neriadili.

Z obsahu súdneho spisu vyplýva že právny predchodca žalobcu sa domáhal, aby súd určil, že záložné právo zapísané v časti „C“ listu vlastníctva č. X. v k. ú. L. na nehnuteľnosti parc. č. X – zastavané plochy vo výmere 541 m² a obchodná budova súp. č. X. na parc. č. X. v prospech S., a. s. Bratislava, na základe úverovej zmluvy o zriadení záložného práva zo dňa 16. júna 1994 nevzniklo.

V prejednávanej veci ide o určenie existencie práva, t. j. či na základe zmluvného vzťahu došlo k vzniku záložného práva. Konanie na súdoch prebiehalo za účinnosti dvoch vyhlášok upravujúcich odmenu advokáta za poskytnuté právne služby.

Okresný súd priznal náhradu trov konania zodpovedajúcim trovám právneho zastúpenia podľa vyhlášky č. 163/2002 Z. Z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb za 1 úkon podľa § 13 ods. 1, 7 citovanej vyhlášky z hodnoty záložného práva výške 11 682 885 Sk. V uvedenej časti je rozhodnutie v súlade s platnou právnou úpravou účinnou v čase poskytovania právnej pomoci.

V predmetnej veci možno predmet oceniť, pretože sa konalo o určenie existencie resp. neexistencie práva zo záložnej zmluvy, ktorej predmetom je určitý právny vzťah k nehnuteľnosti ako oceníteľnému predmetu občianskoprávných vzťahov. V režime vyhlášky č. 163/2002 Z. z. Treba základnú tarifnú odmenu určiť podľa § 13 ods. 7 vyhlášky.

Iná situácia nastáva v režime vyhlášky č. 655/2004 Z. z. v ktorej už absentuje ustanovenie obdobného znenia.

Konajúce súdy pri aplikácii ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. nepostupovali ústavne konformným spôsobom.

Ustanovenie § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 už nerozlišuje, či predmetom preskúmaného právneho úkonu je vec alebo právo oceniteľné alebo neoceniteľné, ale vždy vychádza z výpočtového základu.

Nemožno nevziať do úvahy skutočnosť, že predmetom konania o určenie, že záložné právo k nehnuteľnosti nevzniklo je posúdenie, či preskúmaný právny úkon bol urobený v súlade s právnymi predpismi, čo predstavuje skutočnosť objektívne neoceniteľnú peniazmi. Pri výpočte trov právneho zastúpenia treba v konkrétnom prípade vychádzať zo základu tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhlášky č. 655/2004 Z. z.

Uvedená skutočnosť sa vzťahuje aj na trovy odvolacieho konania, ktoré odvolací súd pri nesprávnej aplikácii ustanovení vyhlášky č. 655/2004 Z. z. vyčíslil v nesprávnej výške.

Postup pri určení trov právneho zastúpenia vychádzal z nesprávneho právneho posúdenia veci, keďže súdy oboch stupňov považovali za základ pre výpočet tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby sumu 11 682 885 Sk ako sumu predstavujúcu hodnotu práva v prejednávanej veci, teda je daný dovolací dôvod podľa ustanovenia § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p.

Vzhľadom na splnenie podmienok uvedených v ustanovení § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p považuje dovolateľ mimoriadne dovolanie za dôvodne podané a navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky označené rozsudky zrušil, a vec vrátil Okresnému súdu Levice na ďalšie konanie (§ 243b ods. 3 O. s. p.).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1) prejednal mimoriadne dovolanie Generálneho prokurátora Slovenskej republiky podané v súlade s ust. § 243e ods. 1 v spojení s § 243f ods. 1 písm. c) O. s. p bez nariadenia pojednávania (§ 243a ods. 1) a zistil, že dovolanie podané v zákonnej lehote (§ 243g) je dôvodné.

Z ust. § 242 ods. 1 O. s. p. vyplýva, že dovolací súd je viazaný rozsahom dovolania a uplatneným dovolacím dôvodom, vrátane jeho vecného vymedzenia.

V danom prípade bol dovolacím dôvodom, ktorý bol v mimoriadnom dovolaní uplatnený, že rozhodnutie odvolacieho súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci z hľadiska trov právneho zastúpenia. Generálny prokurátor nesprávnosť vidí v tom,

že ako prvostupňový súd tak aj odvolací považovali za základ pre výpočet tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby sumu 11 682 885 Sk ako sumu predstavujúcu hodnotu práva v prejednávanej veci, pričom v danej veci je predmet konania neoceniteľný.

Dovolací súd konštatoval, že žalovanému vznikol nárok na náhradu trov konania podľa § 142 ods. 1 O. s. p. Túto skutočnosť však žiadna zo strán nenamietala. Sporná zostala otázka, určenia základu pre výpočet tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby.

Dovolací súd na základe preskúmania rozhodnutí a predložených dôkazov dospel k záveru, že v danom prípade, je od účinnosti vyhlášky č. 655/2004 Z. z. (t. j. od 1. januára 2005) základom pre výpočet tarifnej hodnoty jedného úkonu právnej služby jedna trinástina výpočtového základu, nakoľko predmet konania v danej veci nie je možné oceniť peniazmi.

Výpočet trov právneho zastúpenia pozostávajúcich z odmeny advokáta a náhrad jeho hotových výdavkov sa od 1. januára 2005 spravuje vyhláškou č. 655/2004 Z. z., ktorá sama však otázku možnosti určenia hodnoty sporu v prípade konania o určenie či záložné právo vzniklo resp. nevzniklo na rozdiel od predchádzajúcej právnej úpravy nerieši. Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 163/2002 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb túto otázku výslovne upravovala vo svojom ustanovení § 13 ods. 7, podľa ktorého vo veciach určenia platnosti alebo neplatnosti právnych úkonov, vo veciach určenia, či tu právny vzťah alebo právo je, alebo nie je, pri preskúmaní rozhodnutí iných orgánov, ak je ich predmetom vec, právo alebo plnenie oceniť peniazmi, patrí základná sadzba tarifnej odmeny určená podľa odseku 1 z hodnoty tejto veci, práva alebo výšky tohto plnenia. Ustanovenie § 13 ods. 7 vyhl. č. 163/2002 Z. z. však nemožno aplikovať na výpočet odmeny advokáta podľa vyhl. č. 655/2004 Z. z., platnej a účinnej v čase od 1. januára 2005 (t. j. všetkých zástupcov žalovaného vykonaných úkonov právnej služby s výnimkou prevzatia a prípravy zastúpenia vrátane prvej porady s klientom zo dňa 10. marca 2004). V zmysle ustálenej súdnej praxe, ako aj rozhodovacej činnosti Ústavného súdu Slovenskej republiky, sa základ pre výpočet trov právneho zastúpenia určuje na základe rovnakých kritérií, ako základ pre výpočet súdneho poplatku vyrubovaného vo veci. Tento postup reflektuje jednotu základu pre všetky druhy trov konania, ktorých výška sa odvíja od hodnoty sporu. Nemožno tiež opomíňať skutočnosť, že predmetom konania o určenie, že záložné právo nevzniklo, je posúdenie, či preskúmaný právny úkon

bol urobený v súlade s právnymi predpismi, čo predstavuje skutočnosť objektívne neoceniteľnú peniazmi. Pri výpočte trov právneho zastúpenia treba preto od 1. januára 2005 v prípadoch sporov o určenie že, záložné právo vzniklo resp. nevzniklo vychádzať zo základu tarifnej odmeny podľa § 11 ods. 1 vyhl. č. 655/2004 Z. z.

Prvostupňový súd a taktiež aj odvolací súd pochybili, keď v danej veci považovali za základ pre výpočet tarifnej hodnoty úkonov právnej služby vykonaných po 1. januári 2005 sumu 11 682 885 Sk ako sumu predstavujúcu hodnotu práva v prejednávanej veci.

Najvyšší súd Slovenskej republiky vzhľadom na to, že v konaní boli preukázané dovolateľom namietané dovolacie dôvody rozsudok Okresného súdu Levice z 5. októbra 2006 č. k. 16Cb 133/2002-402 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Nitre z 16. decembra 2009 č. k. 15Cob 211/2009-662 vo výroku o trovách konania zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie, v ktorom bude jeho úlohou vzhľadom na vyššie vyslovený právny názor dovolacieho súdu vo veci znovu rozhodnúť.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa znovu aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O. s. p.).

Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3:0.

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 2. januára 2012

JUDr. Jana Zemaníková, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia: Lucia Blažíčková